

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ
ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΚΑΘΗΜΕΡΩΝ

ΙΔΡΥΤΗΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

ΤΟΜΟΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ
1950

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & ΣΙΑ Α.Ε.
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ,"
38 - ΟΔΟΣ ΤΣΩΡΤΣΙΛ - 38
ΑΘΗΝΑΙ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

SOEREN KIERKEGAARD

ΤΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ*

ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗΣ: Κ. Θ. ΠΑΠΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

Οι ὀκτώ δρόμοι καὶ ἡ ἔντονη κυκλοφορία ποὺ ἀντιπροσωπεύουν εἶναι μιὰ ἀπλή δυνατότης - γιὰ τὴ σκέψη, γιατί κανεὶς δὲν περνᾷ ἐκτός ἀπὸ τὸ ἔντομο, ποὺ διαβαίνει τὸ μονοπάτι «σπεύδον βραδέως»· κανεὶς δὲν τοὺς συχνάζει, ἐκτός τοῦ ταξιδιώτου μὲ γρήγορο βῆμα, ποὺ κοιτάζει ἀδιάκοπα γύρω του, ὄχι γιὰ νὰ πλησιάσῃ κανένα ζωντανὸ πλάσμα, ἀλλὰ γιὰ ν' ἀποφύγῃ δλους· ἐκτός τοῦ φυγάδος ἐκείνου ποὺ παίρνει τὶς στράτες καὶ χωμένους στὸν κρυψῶνα του δὲ νοιώθει πιά τὴν ἐπιθυμία, ποὺ ἔχει κάθε ταξιδιώτης, νὰ πάρῃ μὴνυμα ἀπὸ κάποιον· τοῦ φυγάδος ποὺ μόνο ἡ θανάσιμη σφαῖρα τὸν ἀγγίζει. Καὶ καταλαβαίνει κανεὶς γιατί τὸ ἐλάφι εἶναι τώρα τόσο ἥσυχος, μὰ ὄχι καὶ γιατί ἦταν τόσο ἀνήσυχος. Κανεὶς δὲν περνᾷ ἀπὸ τοὺς Ὀκτὼ Δρόμους, ἐκτός ἀπὸ τὸν ἀνεμο, ποὺ κανεὶς δὲν ξέρει οὔτε ἀπὸ ποῦ ἔρχεται οὔτε ποῦ πάει. Ἀκόμα κι ὁ περιπατητὴς ποὺ πλανιέται μαγεμένος ἀπὸ τὸ πλάνο κάλεσμα τῶν ἀδιαπέραστων τόπων, ποὺ τὸν αἰχμαλώτισαν, ἀκόμα κι ὁ ἄνθρωπος ποὺ τὸ στενὸ μονοπάτι τὸν παρασύρει στὴν καρδιά τοῦ δάσους, δὲν εἶναι τόσο μοναχικός ὅσο στοὺς Ὀκτὼ Δρόμους ὅπου δὲν περνᾷ κανεὶς. Ὀκτὼ δρόμοι καὶ κανεὶς διαβάτης. Ὡσὰν ὁ κόσμος ὅλος νὰ ἐρήμαξε μονομιᾶς καὶ ὁ μόνος ποὺ ἐπέζησε νὰ βρισκεται στενοχωρημένος ποὺ δὲν ὑπάρχει κανεὶς γιὰ νὰ τονε θάψῃ· ἢ ὡσὰν ὄλο τὸ ἀνθρώπινο γένος νὰ τῶβαλε στὰ πόδια ἀπ' αὐτοὺς τοὺς Ὀκτὼ Δρόμους καὶ νὰ ξέχασε ἕναν ἄνθρωπο! Ἄν ὁ λόγος τοῦ ποιητοῦ εἶναι ἀληθινὸς «ἐκεῖνος ἐζησε καλά, ποὺ ἐζησε καλά κρυμμένος», τότες ἐγὼ ἐζησα καλά, γιατί καλά ἐδιάλεξα τὴ γωνιά μου. Ἀσφαλῶς ἐπίσης, ὁ κόσμος κι ὅ,τι περιέχει ποτέ δὲ φαίνεται καλύτερος παρά ὅταν κανεὶς τονε κοιτάξῃ ἀπὸ μιὰ μοναχικὴ γωνιά - καὶ τότε ταιριάζει μυστικά νὰ κοιτάξῃ κανεὶς τὸν κόσμο. Τὸ ἴδιο κι ὅταν πρόκειται κανεὶς ν' ἀκούῃ τί λέει ὁ κόσμος καὶ τί ἀπ'

αὐτὰ πρέπει ν' ἀκουσθῇ, πρέπει νὰ τὸν ἀφουγκρασθῇ ἀπὸ μιὰ μοναχικὴ γωνιά, ὅπου τὸ αὐτί νὰ προσμένῃ τσιτωμένο. Ἔτσι συχνα ἐπήγαινα στὴ γωνιά μου. Τὴν ἡξερα ἀπὸ πολὺν καιρὸ· μὰ τώρα ξέρω πὼς δὲν εἶν' ἀνάγκη νὰ ἔρθῃ ἡ νύχτα γιὰ νὰ βρῶ τὴ σιγαλιά, γιατί ἐδῶ ὄλα εἶναι πάντα σιωπηλά, πάντα ὠραία καὶ ἀκόμα ὠραιότερα, μοῦ φαίνεται, τώρα ποὺ ὁ χινοπωριάτικος ἥλιος πανηγυρίζει τὴν ἑσπερινὴ του ὄρα, καὶ τὸ γαλανὸ χρῶμα τ' οὐρανοῦ γλυκαίνει, τώρα ποὺ κάθε πλάσμα ξανασαίνει μετὰ τὴ λαύρα τῆς ἡμέρας καὶ τὸ φύλλο τοῦ λειβαδιοῦ τρέμει ἡδονικά, ἐνῶ τὸ δάσος ἀνεμίζεται, τώρα τὸ βραδάκι ποὺ ὁ ἥλιος σκέπτεται νὰ δροσισθῇ μέσα στὴ θάλασσα, ποὺ ἡ γῆ ἐτοιμάζεται γι' ἀνάπαυ-π. εὐγνωμονώντας, τώρα ποὺ ἥλιος καὶ γῆ προτοῦ νὰ χωρισθοῦν, ἐνώνονται σὲ σφιχταγκάλισμα, ποὺ κάνει πιὸ σκοτεινά τὰ δάση καὶ τὰ λιβάδια πιὸ πράσινα.

Εὐλογημένο νᾶσαι, ἀγαπημένο πνεῦμα, ποὺ κατοικεῖς σ' αὐτὰ τὰ μέρη, ἐσὺ φύλακα πιστὴ τῆς ἡσυχῆς ἀπόμερης γωνιάς μου· εὐχαριστῶ γιατί ἀγρόπνησες προφυλάγοντας τὴ σιγαλιά μου· σ' εὐχαριστῶ γι' αὐτὲς τὶς ὄρες ποὺ ἐπέρασα μὲ τὴ φροντίδα τῆς θύμης μου· εὐχαριστῶ γιὰ τὸν κρυψῶνα σου, ποὺ τὸν ὀνόμασα κρυψῶνα μου! Τότε βλέπω τὴ γαλήνη ν' ἀπλώνεται ὡσὰν τὸν ἴσκιο καὶ σὰν τὴ σιγαλιά, σὰν κάποιος ὄλα νὰ τὰ ξορκίξῃ μαγικά! Τί ἄλλο μεθύσι πιὸ γλυκὸ ἀπὸ τῆς σιγαλιάς! Τοῦ κάκου ὁ πότης, μὲ γρήγορο χέρι, φέρνει στὰ χεῖλη τὴν κούπα· τὸ μεθύσι του δὲν προχωρεῖ γρήγορα τόσο σὰν τὸ μάγεμα τῆς σιγαλιάς ποὺ κάθε στιγμή αὐξάνει. Τὸ μεθυστικὸ ποτὸ ποὺ προσφέρεται μέσα στὴν κούπα τί εἶναι παρά μιὰ φτωχὴ σταγόνα μπρὸς στὸν ὠκεανὸ τῆς ἀπειρίας μοναξιάς ποὺ γύομαι! Κι ὄλοι οἱ ἀφροὶ ὄλων τῶν κρασιῶν τοῦ κόσμου, τί εἶναι μπρὸς στὸν ἀτέλειωτο καὶ δυνατό κοχλασμὸ ποὺ κλείνει ἡ σιγαλιά! Μὰ καὶ τίποτε δὲν περνᾷ τόσο γρήγορα ὅσο αὐτὸ τὸ μεθύσι. Μιὰ λέξι καὶ τέλειω-σε, πάει! Καὶ τί ἄλλο φοβερώτερο ἀπὸ τὸ νὰ

* Συνέχεια ἀπ' τὸ προηγούμενο.

βγῆς ἀπὸ τὸ μεθύσι τῆς σιγαλιᾶς. Χειρότερο κι ἀπὸ τὸ ξύπνημα τοῦ μεθυσμένου δταν ἔχει χάσει ὡς καὶ τὴ θύμησι τῆς φωνῆς του, σὲ σημεῖο ποῦ κι ὁ ἦχος ἐνὸς λόγου τὸν τρομάζει καὶ τὸν κάνει νὰ ψευδίζῃ. ὅμοιος μ' ἕναν ποῦ δὲν ἔχει λυθῆ ἢ γλώσσα του, ποῦ τάχει χαμένα ὅαν γυναῖκα ποῦ τὴν ἔπιασαν ἐπ' αὐτοφῶρῳ καὶ τοῦ κάκου ψάχνει νὰ βρῆ ψέμματα γιὰ νὰ δικαιολογηθῆ. Εὐλογημένον λοιπὸν νᾶσαι. Σ' εὐχαριστῶ, ἀγαπημένο πνεῦμα, ποῦ ἐμπόδι-σες τὴν ἐκπληξί τοῦ παράταιρου, ποῦ ἢ συγγνώμη του δὲ χρησιμεύει γιὰ τίποτε. Πῶσες φορές δὲν τὸ ἐσκέφθηκα! Μέσα στὴν ἀναμπεμπούλα τοῦ πλήθους, δὲν εἶναι κανεὶς ἐνοχὸς ἀν σφάλῃ ἀπὸ ἀγνοία. Μὰ ἡ γαλήνια μοναξιά εἶναι ἱερὴ κι ὅ,τι τὴν ταράζει εἶναι ἐνοχὸ· γιὰ κείνον ποῦ παραβιάζει τὴν ἀγνή φωλιά τῆς σιγαλιᾶς δὲν ὠρελεῖ σὲ τίποτε ἢ συγγνώμη, ὅπως δὲν ὠρελοῦν τὰ λόγια δταν προσβληθῆ ἢ ντροπαλοσύνη. Πόσον ὑπέφερα δταν μοῦ συνέβη ἐμένα, δταν ἡ ψυχὴ σφιγμένη ἀπὸ τὸν πόνο, μένει συγχισμένη γιὰ τὸ ἔγ-κλημά της ποῦ ἐτάραξε τὴ μοναξιά. Τοῦ κάκου ἢ μετάνοια προσπαθεῖ νὰ βυθομετρήσῃ τὸ σφάλμα: εἶναι ἀρρητον ὅπως ἢ σιγαλιά. "Ὅποιος θέλει τὴ μοναξιά, χωρὶς νᾶν' ἄξιος, τὸ μόνο ποῦ μπορεῖ νὰ ὠφεληθῆ εἶναι νὰ δοκιμάσῃ ἐκπληξί, ὅαν τὸ ἐρωτικὸ ζευγάρι ποῦ δὲν ἔχει τὴν ἀναγκαῖα δύναμι νὰ δημιουργήσῃ ἀτμοσφαῖρα. "Ἄν εἶν' ἔτσι, μπορεῖ κανεὶς νᾶρθῃ σὲ βοήθεια τοῦ ἔρωτος καὶ τῶν ἐρωτευμένων αὐτῶν, πιάνοντάς τους, ἂν καὶ τοῦτο θά φαινόταν ὡς σφάλμα: μανιωμένοι οἱ ἐρωτευμένοι ζυγώνουν τὰ κεφάλια τους ψιθυρίζοντας ἐναντίον αὐτοῦ ποῦ ἤρθε νὰ τοὺς ταράξῃ καὶ ποῦ τοῦ χρωστοῦν ἐν τούτοις τὴ χειρονομία ποῦ τοὺς ἔνωσε. "Ἄλλ' ἂν πρόκειται γιὰ ἕνα ἐρωτευμένο ζευγάρι ἀξιο τῆς μοναξιάς - τί βαρὺ εἶναι νὰ τὸ συλλάβῃ κανεὶς! Πῶς τότε νὰ μὴ βλαστημήσῃ κανεὶς τὸν ἑαυτὸ του, ὅπως ἐορίχθηκεν ἀνάθεμα ἐνντίον παντὸς ποῦ θά ἀνέβαινε σὸ "Ὅρος Σινᾶ: (1) Ποιὸς δὲν τὸ νοιώθει μέσα του; Ποιὸς, βλέποντας, χωρὶς νὰ φαίνεται, δὲ θά εὐχίότουον νᾶναι τὸ πουλί ποῦ ζυγιάζει τὰ φτερά του πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι τῶν ἐρωτε-μένων καὶ ποῦ τὸ κελᾶϊδμά του εἶναι προοίμιο τοῦ ἔρωτος; Τὸ πουλί ποῦ τρυπῶνει μέσα στὶς φυλλωσιᾶς καὶ τέρπει τὸ βλέμμα τῶν ἐρωτευμένων; Ποιὸς δὲ θᾶθελε νᾶναι ὅαν τὴ μοναχικὴ φύσι, τὴν τόσο εὐνοϊκὴ σ'ὸν ἔρωτα, ὅμοιος μὲ τὴν ἠχώ ποῦ βεβαιώνει τὴ μοναξιά, ὅαν τὸν μακρινὸν ἦχο ποῦ ἐγγυᾶται ὅτι ὅλη οἱ ἄλλοι ἔφυγαν, ἀφήνοντας μόνους τοὺς ἐρωτευμένους! Καὶ ἡ τελευταία αὐτὴ εὐχὴ εἶναι σίγουρα ἢ καλύτερη, γιὰτί

(1) Σ. Μ. "Ἐξοδος 19' 12-13: «Προσέχετε ἑαυτοὺς τοῦ ἀναβῆναι εἰς τὸ ὄρος καὶ θίγειν τι αὐτοῦ· πᾶς ὁ ἀφάμενος τοῦ ὄρους θανάτῳ τελευτήσει... "Ἐάν τε ἀνθρώπος ἢ κτήνος οὐ ζήσεται...».

γίνεται κανεὶς μοναχικὸς, δταν ἀκοῦη τοὺς ἄλλους νὰ ἐξαφανίζονται. Στὸ «Δὸν Ζ' οὐάν» ἢ πιὸ μοναχικὴ κατάστασι εἶναι τῆς Ζερλίνας· γιὰτί ὄχι μόνο εἶναι μόνη, παρὰ γιὰτί καὶ μένει μόνη καὶ ἀκούγεται ὁ χορὸς νὰ ἐξαφανίζε-ται· καὶ ὅσο ὁ θόρυθος σβύνει, τόσο ἀίσθη-τότερη γίνεται ἡ μοναξιά - γίνεται πλείρα μοναξιά. "Ὡ ἐσεῖς Ὁκτῶ Δρόμοι, ἀπομα-κρῶνατε μόνο ἀπὸ μένα ὄλους τοὺς ἀν-θρώπους καὶ μοῦ ἀποδώσατε ὄλες μου τίς σκέψεις.

Καὶ σὺ, ἀγαπητὸ δάσος, ἔχε γειά: σὲ χαιρετῶ, ἀκόμα μιὰ φορά, δάσος θαυμά-σιο. Χαῖρε καὶ σὺ, ὦρα τοῦ δειλινοῦ, πα-ραγνωρισμένη, ἐσὺ ποῦ ποτὲ δὲν ψεύδεσαι στὸν ἑαυτὸ σου, δὲ μιλάζεις οὔτε μὲ τὴν ὦρα τοῦ πρωῖνοῦ, οὔτε μὲ τὴν ὦρα τῆς ἑσπέρας, οὔτε μὲ τῆς νύχτας, ποῦ θέλουν νᾶχουν νόημα· μὰ ἐσὺ μένεις χωρὶς ἀξιῶ-σεις, ταπεινὴ καὶ ἱκανοποιημένη μὲ τὸν ἑαυτὸ σου, εὐχαιοστημένη μὲ τὸ χωριάτικὸ σου χαμόγελο. Στὴν κυοφορία της ἢ θύμησι εἶν' εὐλογημένη πάντα, μὰ ἔχει μέσα της κι αὐτὴ τὴν εὐλογία: ὅτι γίνεται καινούρια θύμησι καὶ σχηματίζει ἔτσι ἕνα δεσμὸ και-νούριο. Γιατί ὅποιος μιὰ φορά ἐνοιωσε τί εἶναι ἢ θύμησι, μένει σ' ὄλην τὴν αἰωνιό-τητα αἰχμάλωτος μιᾶς καὶ μόνης θύμησις. "Ἐτσι, ὅποιος κατέχει μιὰ καὶ μόνη θύμησι εἶναι πιὸ πλούσιος παρ' ἔαν ἐκάτεχε τὸν κόσμον ὄλο. Κι ὅπως ἢ γυναῖκα ποῦ ἐγκυ-μονεῖ, ὅποιος ἐνθυμεῖται βρίσκεται στὴν εὐ-λογημένη κατάστασι τῆς μακαριότητος.

Στὰ τέλη Ἰουλίου, κατὰ τίς δέκα τὸ βράδυ, οἱ συνδαιτημόνες ἐπῆγαν σὸ συμ-πόσιο. Τὴν ἡμέρα καὶ τὸ χρόνο τὸν ἐξέ-χασα καθὼς καὶ λεπτομέρειες ποῦ δὲν ἐν-διαφέρουν παρὰ τὴ μνήμη κι ὄχι τὴ θύμησι. Μόνον τὸ αἶσθημα καὶ ὅ,τι ἀναφέρεται σὸ αἶσθημα ἀνήκει στὴ θύμησι. "Ὅπως τὸ καλὸ κρασί κερδίζει περνώντας θάλασσα (1), γιὰτί τὰ μόρια τοῦ νεροῦ ποῦ ἔχει μέσα ἐξαστμίζονται, ἔτσι καὶ ἢ θύμησι κερδίζει: χάνονται τὰ μόρια νεροῦ τῆς μνήμης. Μὰ πλάνη θᾶταν νὰ συμπεράνῃ κανεὶς ὅτι ἢ θύμησι εἶναι ἔργο τῆς φαντασίας, ὅπως φαντασία δὲν εἶναι τὸ καλὸ κρασί.

"Ἦταν πέντε συνδαιτημόνες: ὁ Ἰωάννης, ὁ ἐπονομαζόμενος Ξελογιαστής· ὁ Βίκτωρ Ἐρημίτης· ὁ Κωνσταντῖνος Κωνσταντίος (2) καὶ δυὸ ἄλλοι ἀκόμα, ποῦ, γιὰ νᾶμαι εἰλι-

(1) Σ. Μ. Εἶχαν ἄ' ἄλλοτε τὴν ἰδέα ὅτι τὸ κρασί καὶ ὄλα τὰ οἶνοπνευματώδη ποτά, ἰδίως τὸ ροῦμι, γίνονται καλύτερα ἂν περάσουν θάλασσα· ὁ θα-λασσινὸς ἀέρας κι ὁ κλυδωνισμὸς τοῦ πλοίου, ἐπι-στεύε'ο πῶς τοὺς ἔκαναν καλὸ.

(2) Σ. Μ. Τα ἀναφερόμενα πρόσωπα εἶναι γνω-στὰ ἀπὸ ἄλλα προγενέστερα ἔργα τοῦ Κίρκενγκωρτ: "Ὁ Κωνσταντῖνος Κωνσταντίος καὶ ὁ «νέος» εἶναι πρόσωπα τῆς «Ἰσογυμνάσεως»· ὁ Βίκτωρ Ἐρημίτης εἶναι ὁ ἐκδότης τοῦ «Ζηλήματος» ποῦ περιλημμά-ναι ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ τὸ «Ἡμερολόγιο τοῦ Ξε-λογιαστή», ποῦ ἤρως του εἶναι ὁ Ἰωάννης.

κρινής, δὲν ἔχω ξεχάσει ἐντελῶς τὰ ὀνόματά των—πρᾶγμα ποῦ, ἄλλως τε, πολὺ λίγη σημασία θάχε. Θάλεγε κανεὶς πὼς δὲν εἶχαν κύρια ὀνόματα· ποτὲ δὲν τοὺς ἀνέφεραν παρὰ μὲ ἓνα ἐπίθετο, Ὁ ἓνας, ποῦ τὸν ἀνάφεραν ὡς «νέον», λυγρὸς, ψηλός, πολὺ μελαχροίνος, δὲν ἦταν παραπάνω ἀπὸ εἰκοσι καὶ κάτι χρονῶ. Πιὸ πολὺ ἀπὸ τὴ σκεπτικὴ τοῦ προσώπου τοῦ ἔκφρασι ἀρεζέ κάποιο ὕφος εἰλικρινείας, ὅπου καθμεφτιζόταν ἢ καθαρὸτῆς μιᾶς ψυχῆς βρισκόμενῃ σὲ πλήρη ἀρμονία μὲ τὴν ἀθῶα, τὴ γυναικεία σχεδόν, γλύκα καὶ τὴ διαφάνεια ὅλου τοῦ τοῦ εἶναι. Μὰ λησμονοῦσε κανεὶς καὶ τὴ φυσικὴν αὐτὴν ὁμορφιά μπρὸς στὴν ἐξῆς ἐντύπωσι· ἢ μᾶλλον ἔμενε στὴ σκέψι μόνον μπρὸς στὴν ὄψι αὐτοῦ τοῦ νέου, ποῦ σχηματισμένος ἀπὸ τὴ σκέψι μόνον, ἢ γιὰ νὰ μεταχειριστῶ ἔκφρασι πιὸ τρυφερὴ ἀκόμα, θρεμμένος μὲ τὸ γάλα τῆς σκέψεως, στὴν οὐσία τῆς ψυχῆς τοῦ ἔμενε ξένος πρὸς τὸν κόσμον, τοῦ ὁποίου ἢ ἀγνοία τὸν ἄφηνε χωρὶς ἐνθουσιασμό, ὅπως καὶ χωρὶς ἀνησυχία. Σὰν ὑπνοβάτης εἶχε μέσα τοῦ τὸ νόμον τῆς συμπεριφορᾶς τοῦ· ἢ ἀξιαγάπητη μειλιχιότης τῆς φυσιογνωμίας τοῦ δὲν ἀπευθυνόταν σὲ κανένα· ἀπλῶς ἀντανაკλοῦσε τὸ βάθος τῆς ψυχῆς τοῦ. Ὅσο γιὰ τὸν ἄλλον συνδαιτημόνα· τὸν ἔλεγαν «ἔμπορον νεωτερισμῶν», ποῦ ἦταν τὸ ἐπάγγελμά του. Ἦταν ἀδύνατο νὰ σχηματίσῃ κανεὶς ξεκάθαρην ἰδέα γι' αὐτόν. Ἦταν ντυμένος σύμφωνα μὲ τὴν τελευταία μόδα, σιδερωμένος, μυρωμένος, εὐωδιάζοντας νερὸ Κολωνίας. Ἀπὸ τὸ παράστημά του γενικὰ δὲν ἔλειπεν πότε-πότε ἢ ἄνεσι, μὰ κάποτε-κάποτε τὸ βᾶδισμά του ἔπαιρνε κάποια χορευτικὴν ἐπισημότητα, κάποιαν ἐλαστικότητα, ποῦ τὴν ἐμπόδιζεν ἢ ἔλλειψι εὐλυγισίας κ' ἔδινε τὴν ἐντύπωσι σὰ νὰ φρενάριζε τὴ δυνάμει του, Ἀκόμα καὶ γιὰ νὰ πῆ τὰ πιὸ δυσάρεστα πράγματα, ἢ φωνὴ τοῦ κρατοῦσε κάτι ἀπότῃν κενὴ καὶ ξιπασμένην ἐκείνη εὐγένεια τῶν καταστημάτων, ποῦ τὸν ἀηδίαζε καὶ τὸν ἴδιο σὲ μέγιστο βαθμὸ καὶ δὲν τὴ μεταχειριζόταν παρὰ γιὰ νὰ κατευνάσῃ τὴ φούρια του. Φέρνοντάς τον τώρα στὸ νοῦ μου τονὲ καταλαβαίνω ἀσφαλῶς καλύτερα, παρὰ τότε· ποῦ τὸν εἶδα νὰ κατεβαίνει ἀπὸ τὴν ἀμαξά του καὶ ποῦ δὲν ἐκρατήθηκα νὰ μὴ γελάσω. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ὑπάρχει μέσα του κάποια ἀκατάλυτη ἀντίφασι. Ἐχει μόνος του στρεβλωθῆ· μὲ τὴ μαγικὴ δυνάμει τῆς θελήσεώς του ἐμπῆκε μὲς στὸ τομάρι ἑνὸς προσώπου σχεδόν μπουφόνου, χωρὶς καὶ νὰ κατορθώσῃ νὰ πάρῃ ὀριστικὴν ἔκφρασι, ὅπως μαρτυρεῖ στιγμῆς-στιγμῆς ἢ προσπάθεια τοῦ στοχασμοῦ του.

Ὅταν σήμερα σκέπτομαι δλ' αὐτὰ τὰ πράγματα, μοῦ φαίνεται παράλογο ποῦ μπόρεσαν νὰ ὀργανώσουν συμπόσιο πέντε πρόσωπα τόσο διαφορετικά. Καὶ σ' ἀλή-

θεια δὲ θὰ γινόταν τίποτε, ἂν δὲν ἀνακατευτόταν ὁ Κωνσταντῖνος Κωνσταντῖος. Ἐκαμαν μιὰ μέρα κουβέντα σ' ἓνα καφεζαχαροπλαστεῖο, ὅπου ἀντάμωναν σ' ἓνα ἰδιαίτερο, μὰ δταν ἤρθεν ἢ σειρά νὰ ὑποδείξουν ἓνα πρόσωπο ποῦ ν' ἀσχοληθῆ μ' αὐτό, ἐγκατέλειψαν τὴν ἰδέα. Ὁ νέος ἐκπρόχθηκεν ἀκατάλληλος. Ὁ ἔμπορος νεωτερισμῶν δὲν εἶχε καιρό. Ὁ Βίκτωρ Ἐρημίτης δὲν ἔλαβε τὸν κόπον νὰ προβάλλῃ δι «γυναῖκα ἔγνη» ἢ δι «ζεύγη βοῶν ἡγόρασε δύο». Μὰ μ' ὅλου ποῦ παραδέχθηκε νὰ κάμῃ μιὰ φορά ἐξαιρεσι καὶ νὰ πῆ στὸ συμπόσιο, ἀπέφυγε τὴν τιμὴ νὰ προεδρεύσῃ καὶ μᾶς τὸ ἐδήλωσεν ἐγκαίρως. Ὁ Ἰωάννης ἐπιδοκίμασε πλείρια τὴν ἀπόφασιν αὐτῆ, γιὰτὶ κατ' αὐτόν, ὁ μόνος ποῦ θὰ μπορούσε νὰ παραθέσῃ συμπόσιο ἦταν τὸ μαγικὸ τραπεζομάντηλο, ποῦ ξεδιπλώνεται μονάχου τοῦ καὶ βάζει ποτήρια, πιάτα, μαχαίρια στὴ θέσι τους, φθάνει νὰ τοῦ πῆς: «τραπεζομάντηλο στρώσου». Ἄν ἦταν νὰ ξελογιάσῃ κανεὶς μιὰ κοπέλα, τὸ θέλητρο δὲ θάταν βέβαια στὴ βιασύνη. Μὰ γιὰ συμπόσιο δὲ μπορούσε κανεὶς νὰ περιμένῃ καὶ γενικὰ ἢ ἰδέα ἑνὸς συμποσίου ἐξατμίζεται πρὶν αὐτὸ γίνῃ. Ἐν τούτοις, ἂν ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ τὸ συμπόσιο, μόνον ὅπου ἓναν ὄρον μπορούσε νὰ γίνῃ: ἀμέσως καὶ ἀνετοίμαστα. Ἐμεινάν σύμφωνα στὸ σημεῖο αὐτό. Ἀποφασίστηκε λοιπὸν νὰ καταρτίσουν ἓνα καινούριο σχέδιο, ποῦ κατόπιν θὰ ἐξαφανιζόταν ἐντελῶς· μάλιστα, πρὶν σηκωθοῦν ἀπὸ τὸ τραπέζι θάπρεπε κιόλας νὰ ἐμφανισθοῦν τὰ πρῶτα συμπτώματα τῆς ἐξαφανίσεως. Τίποτε δὲ θάπρεπε νὰ μείνῃ, εἶπεν ὁ ἔμπορος νεωτερισμῶν, ὅπως τίποτε δὲ μένει ἀπὸ ἓνα φουστάνι, ποῦ μεταβάλλεται σὲ κάπελο. Τίποτε, ἐπλειοδότησεν ὁ Ἰωάννης, γιὰτὶ δὲν ὑπάρχει πιὸ σιχαμερὸ πρᾶγμα ἀπὸ ἓνα ὑπόλειμμα ποῦ προβάλλει ξεδιάντροπα τὴν ἀξίωσι νὰ λέγεται πραγματικότης. Ἐνῶ ἢ συζήτησι ἀναβε, ὁ Βίκτωρ Ἐρημίτης σηκώθηκε ξαφνικά, στάθηκε στὴ μέση τῆς αἴθουσας, ἔγνεψε μὲ τὸ χέρι στοῦς ἄλλους νὰ πάψουν, ἄπλωσε τὸ χέρι του σὲ χειρονομία ἀνθρώπου ποῦ σηκώνει τὸ ποτήρι καὶ σὰν νὰ ἐκρατοῦσε πρᾶγματι κόπελλο, ἐφώναξε: «μ' αὐτὴ τὴν κόψα, ποῦ τὸ ἀρωμά της μεθάει κιόλας τίς αἰσθήσεις μου κ' ἢ φλογερὴ δροσιά της πυρώνει κιόλας τὸ αἷμα μου, σὰς χαιρετίζω, ἀγαπητοὶ σύντροφοι τῶν ὀργίων! Καλῶς ἦρθατε, γιὰτὶ σὰς βεβαιώω πὼς ὁ καθεὶς ἀπὸ μᾶς ἐνοιωσε τὴ μεγαλύτερη δυνατὴν ἱκανοποίησι μὲ τὴν ἰδέα τοῦ συμποσίου. Ἄν ὁ Σωτῆρ μᾶς ἱκανοποιῆ τὸ στομάχι πρὶν τοῦ ματιοῦ, ἢ φαντασία προβαίνει ἀντίθετα». Ὑστερα ἔχωσε τὸ χέρι στὴν τσέπη του, ἔβγαλε μιὰ τσιγαροθήκη, ἐπῆρεν ἓνα τσιγάρο καὶ ἄρχισε νὰ καπνίζει.

(Ἀκολουθεῖ)